

HOE LINK IS JE SCHOOL?

De Vlaamse Scholierenkoepel onderzoekt de relaties op school

Het onderzoeksrapport

SAMENVATTING

De Vlaamse Scholierenkoepel wil te weten komen hoe het zit met het welbevinden op school. *Hoe schiet jij op met je medeleerlingen? Heb je een goede band met je leerkrachten en directie?* Om een antwoord te vinden op die vragen lanceerde VSK een grootschalige enquête bij 4200 leerlingen uit het secundair onderwijs in Vlaanderen en Brussel.

Opvallende conclusies:

- > 97% van de leerlingen heeft vrienden op school
- > In 1 op 5 klassen wordt er gepest en in 3 op 5 klassen wordt er geroddeld
- > Een kwart van de leerlingen heeft geen of weinig vertrouwen in de leerkracht
- > Het respect voor leerkrachten is hoog en leerlingen voelen dit aan als wederzijds
- > Leerkrachten mogen al eens iets persoonlijks vertellen tijdens de les en op de hoogte zijn van hun leefwereld... Maar een gezonde afstand tussen leerkracht en leerling is nodig!
- > 1 op 7 leerlingen voelt zich soms onrechtvaardig behandeld op school
- > Leerlingen hebben geen beter contact met hun klastitularis dan met andere leerkrachten
- > 70% van de leerlingen heeft geen goed contact met de directie
- > De helft van de leerlingen kan met problemen niet terecht bij de leerlingenbegeleider

Scholieren geven scholen tips over hoe het beter kan:

1. Werk aan een goede sfeer in de klas en op school.
2. Stel een straf anti-pestplan op en snoer pesters en roddelaars de mond.
3. Werk aan de relaties tussen alle leerlingen op school door groepsbevorderende activiteiten te organiseren.
4. Bouw als leerkracht een vertrouwensband op met je leerlingen door een open en geïnteresseerde houding aan te nemen.
5. Maak de les persoonlijk, maar zorg voor een gezonde afstand.
6. Investeer in een beter contact tussen leerlingen en de directeur en leerlingenbegeleiders.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING

HOOFDSTUK 1: EEN GROOTSCHALIG ONDERZOEK BIJ SCHOLIEREN p.4

1.1. Wanneer?

1.2. Hoe?

1.3. Wie?

HOOFDSTUK 2: DE RESULTATEN p.7

2.1. Relaties met andere leerlingen

2.2. Relaties met leerkrachten

2.3. Relaties met de directie en leerlingenbegeleiding

HOOFDSTUK 3: CONCLUSIES EN TIPS VOOR SCHOLEN p.10

3.1. Conclusies

3.2. Aanbevelingen

BIJLAGEN p.12

1. Over VSK
2. Enquête
3. Scholen van respondenten

1. EEN GROOTSCHALIG ONDERZOEK BIJ SCHOLIEREN

De Vlaamse Scholierenkoepel (VSK) is de koepel van leerlingenraden in Vlaanderen en de spreekbuis van scholieren over onderwijs. VSK gaat voortdurend op zoek naar de mening van scholieren. Dit schooljaar spitste VSK zijn werking toe op het welbevinden van leerlingen op school. Op school leven heel wat mensen samen: leerlingen, leerkrachten, directieleden, medewerkers op het secretariaat, opvoeders, onderhoudspersoneel ... Het welbevinden van leerlingen wordt sterk bepaald door hun relatie met al die andere groepen.

Om die reden informeerde VSK naar de relaties op school en lanceerde daarom een **grootschalige enquête**. Door deze bevraging krijgt VSK zicht op hoe de Vlaamse scholieren in relatie staan met andere leerlingen, hun leerkrachten, de directie en het ander schoolpersoneel.

1.1 Wanneer?

Tussen oktober 2010 en maart 2011 had elke scholier via de school of online de kans om de enquête in te vullen.

1.2 Hoe?

De enquête werd verstuurd naar secundaire scholen over heel Vlaanderen en Brussel. Ook startte VSK een online enquête op. Deze werd gepromoot via nieuwsbrieven en de website. Leerlingen die meededen aan onze inspraakdag in het Vlaams Parlement en onze actiedagen voor leerlingenraden kregen een vragenlijst onder de neus geschoven of werden aangemoedigd om de enquête in hun school af te nemen.

1.3 Wie?

VSK kon rekenen op een erg grote respons. **4200 leerlingen** uit **132 scholen** vulden een papieren of digitale vragenlijst in. We streefden naar een zo divers mogelijke steekproef. 247 scholieren vulden de online enquête in en 3953 leerlingen werkten een papieren vragenlijst af.

Geslacht

Van de leerlingen die deelgenomen hebben aan de enquête is 60% een meisje en 40% een jongen.

GESLACHT		
	AANTAL	PROCENT
JONGEN	1683	40%
MEISJE	2517	60%
TOTAAL	4200	100%

Leerjaar

De deelnemers aan de enquête zijn verspreid over de zeven leerjaren.

LEERJAAR								
	1 ^e	2 ^e	3 ^e	4 ^e	5 ^e	6 ^e	7 ^e	niet gekend
PROCENT	13%	11%	18%	17%	21%	18%	2%	0.01%
TOTAAL	535	449	739	710	895	752	75	45

School

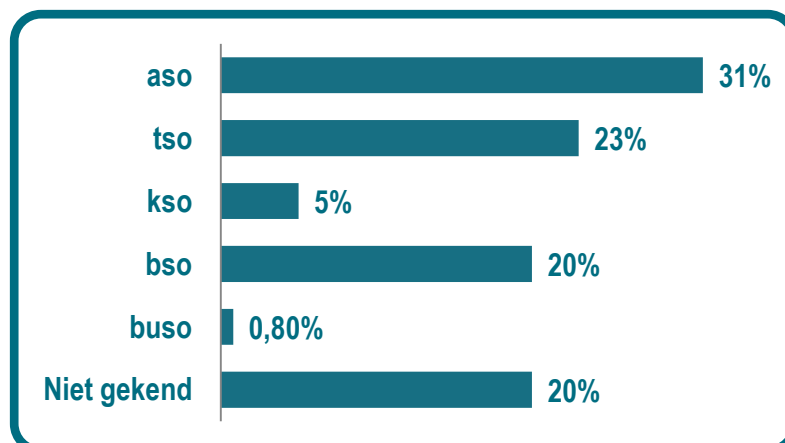
Er namen leerlingen uit 132 verschillende scholen* uit Vlaanderen en Brussel deel.

NETTEN EN KOEPELS			
	AANTAL LEERLINGEN	PROCENT	AANTAL SCHOLEN
GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap	1147	27%	28
OFFICIEEL GESUBSIDIEERD ONDERWIJS	27	0.6%	5
VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS	3026	72%	99
TOTAAL	4200	100%	132

*Een lijst van alle scholen van de deelnemende leerlingen zit in de bijlage.

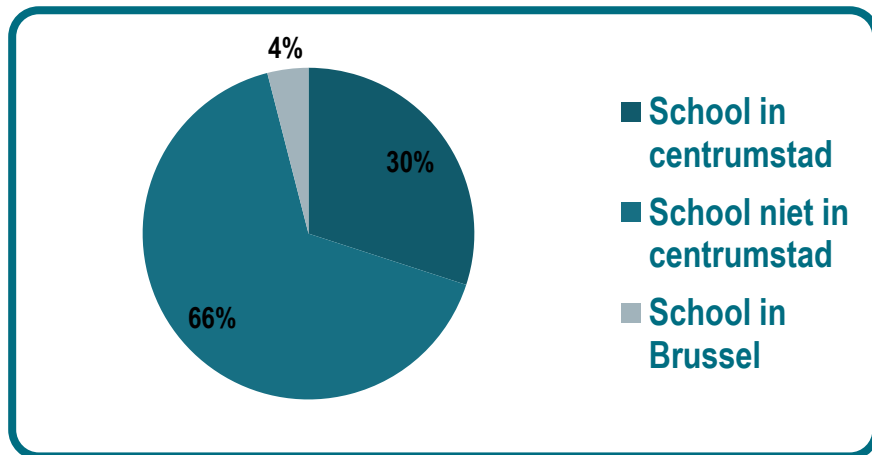
Onderwijsvorm

Ook alle onderwijsvormen worden vertegenwoordigd in het onderzoek. 31% van de deelnemende leerlingen volgt aso, 23% komt uit het tso en 20% gaat naar het bso. 5% van de respondenten komt uit kso en 0,8% uit het buso.

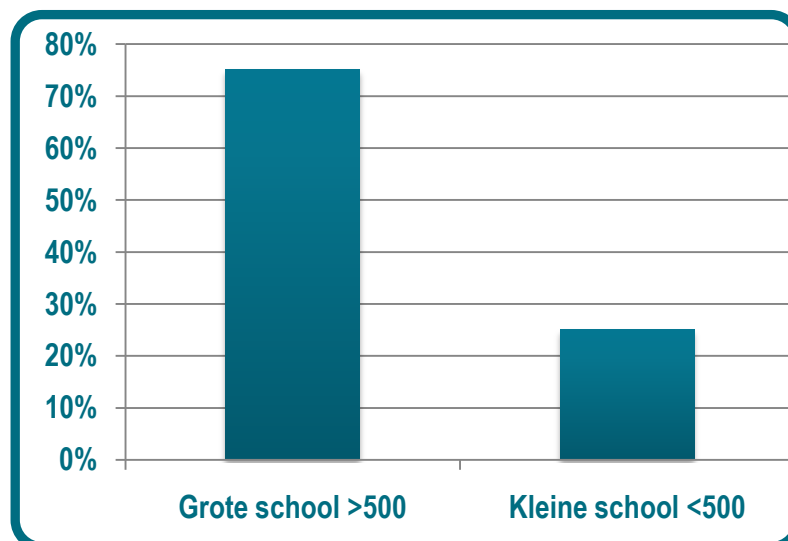

School

Daarnaast zien we dat 30% van de leerlingen uit dit onderzoek schoollopen in een centrumstad (of stad die in een grootstedelijk gebied ligt). 4% van de leerlingen komt uit een Brusselse school.

De meerderheid van onze respondenten zit op een grote school. Driekwart van de respondenten zit op een school met meer dan 500 leerlingen.

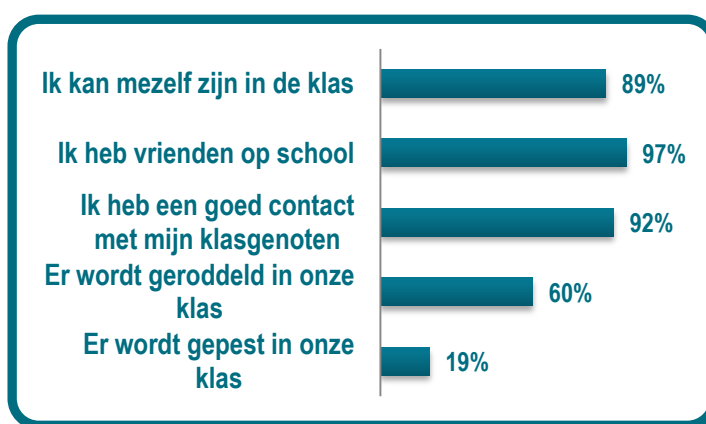
> Bij onze respondenten zaten dus jongeren uit alle jaren, alle onderwijsvormen en de verschillende netten en koepels. Omdat er slechts minieme invloeden van deze kenmerken op de resultaten werden gevonden, wordt er verder niet meer aandacht aan besteed.

2. DE RESULTATEN

2.1. Relaties met andere leerlingen

97 % heeft vrienden op school

Leerlingen zijn ontzettend positief over de contacten en relaties met hun klasgenoten. Bijna alle leerlingen hebben vrienden op school. De meesten kunnen zichzelf zijn in de klas en hebben een prima contact met hun klasgenoten. Het is dus goed gesteld met de relaties tussen leerlingen onderling. Al vindt driekwart van de leerlingen wel dat er nog meer moet gewerkt worden aan de sfeer in de klas en op school. Een goede sfeer is belangrijk om je goed te voelen op school.

Scholieren vragen meer mogelijkheden om in contact te komen met leerlingen uit andere onderwijsvormen (aso, bso, BuSO, kso, tso), andere klassen en andere leerjaren. 41% van de respondenten wil dat het contact tussen leerlingen uit verschillende onderwijsvormen meer aangemoedigd wordt door de school. Waarom eens geen gezamenlijke middagactiviteiten, groepsvormende sessies, sporten met verschillende graden samen of projecten die onderwijsvormen overschrijden? Of start misschien al met het openstellen van infrastructuur aan alle onderwijsvormen, in plaats van bijvoorbeeld aparte speelplaatsen voor tso en bso naast die van aso.

Want uit de cijfers blijkt dat er niet alleen contacten gelegd worden binnen de klasmuren. 90% van de leerlingen heeft ook contact met leerlingen uit andere klassen van hun leerjaar, driekwart heeft contact met leerlingen uit andere jaren en met leerlingen van een andere onderwijsvorm.

In 1 op 5 klassen wordt er gepest en in 3 op 5 klassen wordt er geroddeld

Hoewel leerlingen erg tevreden zijn over de relatie die ze hebben met hun klasgenoten, valt het op dat er in 1 op 5 klassen gepest wordt. 60% van de leerlingen zegt dat er geroddeld wordt op en rond de schoolbanken. 67% van de leerlingen geeft aan dat een juiste aanpak van de school zelf de pestproblemen kan doen verminderen.

2.2. Relaties met leerkrachten

1 op 5 van de leerlingen geeft aan geen goed contact te hebben met leerkrachten. De overige 79% heeft wel een goed contact. Over het algemeen is de omgang met leerkrachten los en aangenaam. Er kan gelachen worden met elkaars grapjes en leerlingen geven wel eens complimenten aan leerkrachten. De helft van de leerlingen krijgt soms een complimentje van de leerkracht.

Ik geef leerkrachten complimenten	74%
Leerkrachten geven mij complimenten	52%
Ik kan lachen om de grapjes van leerkrachten	75%
Leerkrachten kunnen lachen om mijn grapjes	61%

Leerlingen hebben een even goed contact met leerkrachten uit hogere jaren als met leerkrachten uit lagere jaren. Het contact met jonge leerkrachten is beter dan het contact met oude leerkrachten. Vrouwelijke leerkrachten scoren duidelijk beter dan mannelijke leerkrachten, bij zowel jongens als meisjes. Opmerkelijk is wel dat er weinig verschil bestaat tussen het contact dat leerlingen hebben met hun klastitularis en het contact met een gewone leerkracht. 38% van de leerlingen geeft aan dat er geen verschil is in de relatie met hun klastitularis dan in hun relatie met een andere leerkracht. Moet een klastitularis niet de coach zijn en het aanspreekpunt voor grote en kleine problemen van een klasgroep? Leerlingen maken blijkbaar geen onderscheid.

IK HEB MEESTAL EEN BETER CONTACT MET:			
Leerkrachten van hogere jaren	31%	Leerkrachten uit lagere jaren	39%
Oude leerkrachten	11%	Jonge leerkrachten	62%
Vrouwelijke leerkrachten	46%	Mannelijke leerkrachten	16%
Klastitularis	34%	Niet-klastitularis	28%

Eén op vier leerlingen heeft geen of weinig vertrouwen in de leerkracht

Het is opvallend dat het vertrouwen in de leerkrachten niet erg hoog ligt. Ruim 1 op 4 leerlingen heeft geen of weinig vertrouwen in de leraar. Hetzelfde aantal leerlingen kan ook niet terecht bij leerkrachten met problemen. Dat cijfer ligt hoog. 40% van de leerlingen heeft wel eens meningsverschillen met een leerkracht. Het valt op dat 1 op 7 leerlingen zich wel eens onrechtvaardig behandeld voelt op school.

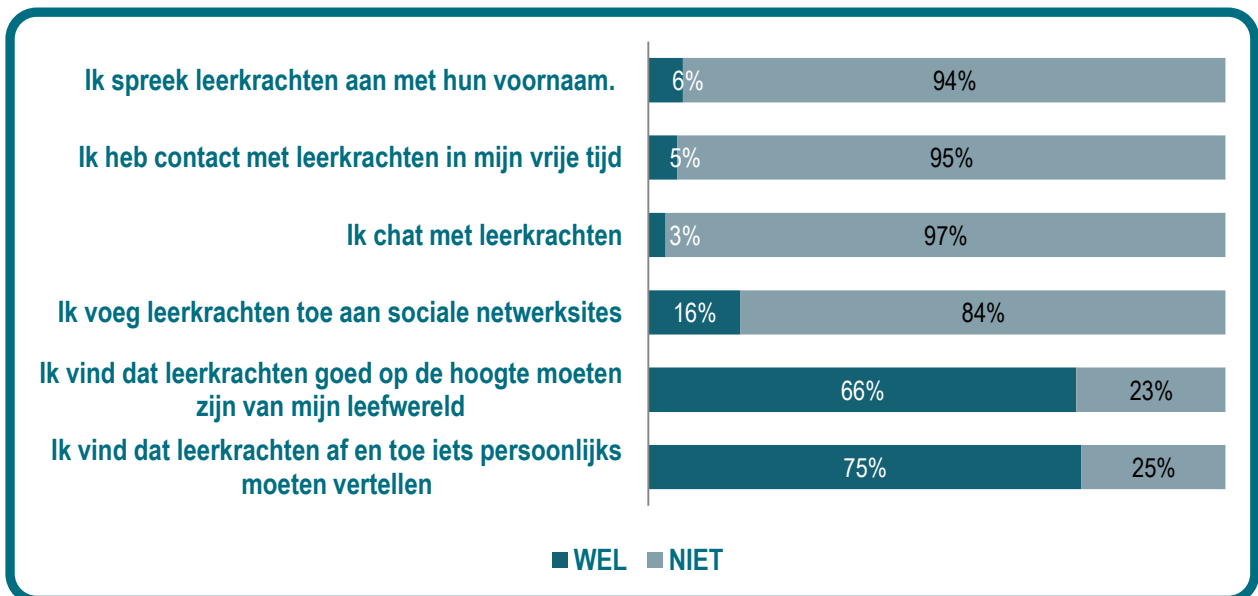
Het respect voor leerkrachten is hoog en leerlingen voelen dat als wederzijds

De schoolgaande jeugd van tegenwoordig is niet respectloos. Integendeel, 9 op 10 leerlingen respecteert hun leerkrachten. 83% heeft ook het gevoel dat dit wederzijds is. Leerlingen willen vooral respect tonen voor een leraar als deze ook respect heeft voor zijn leerlingen.

Leerkracht, blijf op een veilige afstand, alsjeblieft.

De grafiek hieronder vertelt ons dat leerlingen het belangrijk vinden dat leerkrachten een vertrouwensband aangaan met hen. Het kan geen kwaad dat een les als eens wat persoonlijker wordt. Leerlingen verwachten dat leerkrachten soms iets over hun persoonlijke leven vertellen. Bijna 7 op 10 leerlingen vinden dat er moeite gedaan moet worden door de leerkracht om goed op de hoogte te zijn van de leefwereld van de scholieren. Interesse tonen in de levenswereld van de jongere is belangrijk.

Maar leerlingen zijn van mening dat er gezonde grenzen moeten zijn. Er moet een veilige afstand bestaan tussen leerling en leerkracht. Bijna niemand heeft een leerkracht als 'Facebookvriend'. Er wordt bijna niet gechat met leerkrachten. Leerkrachten bij de voornaam aanspreken gebeurt amper of nooit. In hun vrije tijd spreken leerlingen en leerkrachten ook niet met elkaar af. In het algemeen vinden leerlingen het ook nergens voor nodig om leerkrachten te zien buiten de schooluren.

2.3. Relaties met de directie en de leerlingenbegeleiding

70% heeft geen goed contact met de directie

Op school komen leerlingen niet alleen in contact met hun medeleerlingen en leerkrachten. 7 op 10 leerlingen heeft geen goed contact met de directie. Leerlingen vinden ook dat de directeur weinig contact heeft met zijn leerlingen. Bijna de helft van de leerlingen benoemt het contact met hun directie als weinig of geen. Ook het contact met de leerlingenbegeleiders ligt niet zo hoog. Slechts 1 op 2 leerlingen heeft het gevoel dat hij of zij met problemen bij de leerlingenbegeleiding terecht kan.

3. CONCLUSIES EN TIPS VOOR SCHOLEN

3.1. Conclusies

Een aantal opmerkelijke conclusies springen VSK in het oog.

- > 97% van de leerlingen heeft vrienden op school
- > In 1 op 5 klassen wordt er gepest en 3 op 5 klassen wordt er geroddeld
- > Een kwart van de leerlingen heeft geen of weinig vertrouwen in de leerkracht
- > Het respect voor leerkrachten is hoog en leerlingen voelen dit aan als wederzijds
- > Leerkrachten mogen al eens iets persoonlijks vertellen tijdens de les én op de hoogte zijn van hun leefwereld... Maar een gezonde afstand is goed!
- > 1 op 7 leerlingen voelt zich soms onrechtvaardig behandeld op school
- > Leerlingen hebben geen beter contact met hun klasliteratoris dan met andere leerkrachten
- > 70% van de leerlingen heeft geen goed contact met de directie
- > De helft van de leerlingen kan met problemen niet terecht bij de leerlingenbegeleider

3.2. Tips voor scholen

1. Werk aan een goede sfeer in de klas en op school. Toon respect voor leerlingen en probeer hen altijd rechtvaardig te behandelen. Heb oog voor het welbevinden van de individuele leerling en de dynamieken in de klas.
2. Stel een straf anti-pestplan op en snoer pesters en roddelaars de mond. Maak werk van een structureel pestbeleid en probeer leerlingen ook zelf hierin te betrekken.
3. Werk aan de relaties tussen alle leerlingen op school door groepsbevorderende activiteiten te organiseren. Leerlingen vinden contact met klasgenoten en leerlingen uit andere graden en andere onderwijsvormen enorm belangrijk. Ook vinden ze het belangrijk een band te creëren met hun leerkrachten. Zorg daarom voor activiteiten die bevorderend zijn voor de groepsdynamica op school. Probeer zo veel mogelijk over de klassen heen te werken en laat leerlingen van andere onderwijsvormen met elkaar in contact komen. Ideeën die leerlingen zelf aanreiken zijn: gezamenlijke middagactiviteiten, groepsvormende sessies, projecten met leerlingen uit verschillende onderwijsvormen en sporten met verschillende graden. Een gedeelde speelplaats tussen de verschillende onderwijsvormen kan ook al veel doen. Leerlingen hebben duidelijk nood aan momenten waarop men kan werken aan de relaties in de klas en de relaties op school.
4. Verbeter de vertrouwensband tussen leerlingen en leerkrachten door een open en geïnteresseerde houding aan te nemen. Het is belangrijk dat er voldoende vertrouwen heerst binnen de schoolmuren zodat leerlingen met grote en kleine problemen hiermee terecht kunnen op school.
5. Leerkracht, maak je les persoonlijk, maar zorg voor een gezonde afstand. Leerlingen vinden het aangenaam dat de leerkracht al eens iets persoonlijks weet te melden in de les. Het is ook belangrijk dat een leerkracht goed op de hoogte is van de leefwereld van de jongere. Maar een gezonde afstand is goed. In hun vrije tijd hebben leerlingen geen nood aan contact met hun leerkrachten.

6. Investeer in een beter contact met de directeur en de leerlingenbegeleiders. Er bestaan veel drempels om tot bij een directeur of leerlingenbegeleider te geraken. De directie en de leerlingenbegeleiders moeten extra inspanningen leveren om een beter contact te creëren met hun leerlingen.

BIJLAGE 1: OVER VSK

Vlaamse Scholierenkoepel?

De Vlaamse Scholierenkoepel of kortweg 'VSK' is een vereniging voor en door scholieren. VSK is de koepel van leerlingenraden in Vlaanderen en de stem van scholieren over onderwijs. Bovendien is het bestuur van de vereniging volledig in handen van scholieren.

Wie is VSK?

De leden van VSK zijn leerlingenraden, verspreid over heel Vlaanderen. Er zijn 680 leerlingenraden lid. Alle onderwijsnetten en onderwijsvormen (aso, bso, kso, tso, BuSO en dbso) zijn vertegenwoordigd en onze leden zitten verspreid over de vijf Vlaamse provincies en Brussel. Met een grote achterban is VSK dé stem van scholieren in Vlaanderen. Zo zijn we ook officieel erkend door de minister.

Wat doet VSK?

VSK organiseert evenementen, informeert en vertegenwoordigt scholieren. Als scholierenkoepel zijn we een 'eerste hulp bij leerlingenraad-ongevallen'. Zit je leerlingenraad in het slop? Niet akkoord met je schoolregels? Wij organiseren vormingen en discussiemomenten en hebben we een mening over alles wat met secundair onderwijs en leerlingenrechten te maken heeft.

BIJLAGE 2: ENQUÊTE

Hoe link is je school?

VSK onderzoekt de relaties op school

OVER JOU (omcirkel wat juist is).

Ik zit in het 1ste / 2de / 3de / 4de / 5de / 6de / 7de jaar.

Ik volg aso / bso / buso / dbso / kso / tso.

Ik ben een jongen / meisje.

OVER JE SCHOOL (vul in)

De naam van mijn school is en ligt in

De Vlaamse Scholierenkoepel vzw (VSK) geeft leerlingen een stem als het over hun onderwijs gaat.

Via deze enquête wil VSK nagaan hoe het zit met de relaties op school tussen leerlingen onder elkaar, tussen leerlingen en leerkrachten, tussen leerlingen en directie en tussen leerlingen en ander schoolpersoneel. Daarnaast wil VSK ook zicht krijgen op wat er beter kan en hoe dat best aangepakt wordt.

Vul de enquête zelf in. Foute antwoorden bestaan niet, probeer dus eerlijk te zijn!

Bedankt,

Het VSK-team

Hoe is het nu?

Jij en de andere leerlingen

Zet een kruisje in de kolom die het best bij jou past. Weet je het niet? Zet dan geen kruisje.

	ABSOLUUT NIET	EERDER NIET	EERDER WEL	ABSOLUUT WEL
1. Ik heb vrienden op school.				
2. Mijn vrienden gaan naar dezelfde school.				
3. Ik vind mijn school een goede plek om een lief te vinden.				
4. Ik heb een goed contact met mijn klasgenoten.				
5. Ik kan mezelf zijn in de klas.				
6. Ik vertrouw mijn klasgenoten.				

7. Er wordt gepest in onze klas.				
8. Er wordt geroddeld in onze klas.				
9. Ik heb contact met leerlingen uit andere klassen van mijn jaar.				
10. Ik heb contact met leerlingen uit andere jaren.				
<p>Alleen invullen als je school meer dan 1 onderwijsvorm (onderwijsvorm = ASO, BSO, DBSO, KSO, TSO) heeft.</p> <p>11. Ik heb contact met leerlingen uit andere onderwijsvormen.</p>				
<p>Alleen invullen als je school O(K)AN (= onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers) heeft .</p> <p>12. Ik heb contact met de leerlingen uit O(K)AN.</p>				

Jij en je leerkrachten

Zet een kruisje in de kolom die het best bij jou past. Weet je het niet? Zet dan geen kruisje.

	ABSOLUUT NIET	EERDER NIET	EERDER WEL	ABSOLUUT WEL
1. Ik heb een goed contact met leerkrachten.				
2. Ik kan mezelf zijn bij leerkrachten.				
3. Ik vertrouw leerkrachten.				
4. Ik kan met problemen terecht bij leerkrachten.				
5. Ik respecteer leerkrachten.				
	ABSOLUUT NIET	EERDER NIET	EERDER WEL	ABSOLUUT WEL
6. Ik heb het gevoel dat leerkrachten me respecteren.				
7. Ik geef leerkrachten complimenten.				
8. Leerkrachten geven mij complimenten.				
9. Ik kan lachen om grapjes van leerkrachten.				
10. Leerkrachten kunnen lachen om mijn grapjes.				

11. Ik pest leerkrachten.				
12. Ik heb het gevoel dat leerkrachten me pesten.				
13. Ik roddel over leerkrachten.				
14. Ik heb het gevoel dat leerkrachten roddelen over mij.				
15. Ik voel me onrechtvaardig behandeld door leerkrachten.				
16. Ik vind leerkrachten te streng.				
17. Ik vind leerkrachten niet streng genoeg.				
18. Ik voeg leerkrachten toe aan sociale netwerksites zoals Facebook, Netlog ...				
19. Ik chat met leerkrachten.				
20. Ik heb het gsm-nummer van leerkrachten.				
21. Ik heb ook contact met leerkrachten in mijn vrije tijd.				
22. Ik spreek leerkrachten aan bij hun voornaam.				
23. Ik heb contact met leerkrachten van wie ik vroeger les kreeg.				
24. Ik heb contact met leerkrachten van wie ik nooit les kreeg.				
25. Ik heb het gevoel dat er meningsverschillen zijn tussen mijn leerkrachten.				

Hieronder vind je links en rechts telkens twee soorten leerkrachten. Omcirkel het soort leerkracht waar je meestal een beter contact mee hebt. Als er geen verschil is of als je het niet weet, omcirkel dan geen van beide.

Leerkrachten uit lagere jaren ⇔ Leerkrachten uit hogere jaren

Jonge leerkrachten ⇔ Oudere leerkrachten

Vrouwelijke leerkrachten ⇔ Mannelijke leerkrachten

Leerkrachten die geen titularis zijn ⇔ Klastitularis

Gewone leerkrachten ⇔ Interim-leerkrachten

Gewone leerkrachten ⇔ Stagiairs

Alleen invullen als je bso, buso, dbso, kso of tso volgt:

Praktijkleerkrachten ⇔ Theorieleerkrachten

Jij en je directie

Zet een kruisje in de kolom die het best bij jou past. Weet je het niet? Zet dan geen kruisje.

	ABSOLUUT NIET	EERDER NIET	EERDER WEL	ABSOLUUT WEL
1. Ik heb een goed contact met de directie.				
2. Onze directie heeft veel contact met de leerlingen.				
3. Ik kan met problemen terecht bij de directie.				
4. Onze directie heeft gezag.				

Jij en het andere schoolpersoneel

Zet een kruisje in de kolom die het best bij jou past. Weet je het niet? Zet dan geen kruisje.

	ABSOLUUT NIET	EERDER NIET	EERDER WEL	ABSOLUUT WEL
1. Ik heb een goed contact met de leerlingenbegeleider(s) en opvoeders.				
2. Ik heb het gevoel dat ik met persoonlijke vragen of problemen terecht kan bij de leerlingenbegeleider(s).				
3. Ik heb een goed contact met de medewerkers van het leerlingensecretariaat.				
4. Ik zou het keukenpersoneel van mijn school op straat herkennen.				
5. Ik maak soms een babbeltje met het keukenpersoneel.				
6. Ik zou het onderhoudspersoneel (poetsvrouwen, klusjesmannen) van mijn school op straat herkennen.				
7. Ik maak soms een babbeltje met het onderhoudspersoneel (poetsvrouwen, klusjesmannen).				

Hoe kan het beter?

Hieronder vind je verschillende personen of groepen op je school. Zet een kruisje bij de groepen met wie een beter contact nodig is om je (nog) beter te voelen op school. Je mag zoveel kruisjes zetten als je wil.

Klasgenoten	
Leerlingen uit andere klassen van mijn jaar	

Leerlingen uit andere jaren	
Leerlingen uit andere onderwijsvormen (onderwijsvorm = aso, bso, dbso, kso, tso)	
Leerkrachten waar ik nooit les van kreeg	
Leerkrachten waar ik vroeger les van kreeg	
Leerkrachten waar ik nu les van krijg	
Mijn klasleerkracht	
De directie	
De leerlingenbegeleider(s)	
Medewerkers van het leerlingensecretariaat	
Keukenpersoneel	
Onderhoudspersoneel (poetsvrouwen, klusjesmannen)	
Tijdelijke leerkrachten (interims en stagiairs)	

Hieronder vind je een aantal stellingen. Zet een kruisje naast de stellingen waarmee jij akkoord gaat. Zet zoveel kruisjes als je wil.

1. Leerkrachten moeten meer werken aan de sfeer in de klas.	
2. Leerkrachten moeten meer werken aan de sfeer op school.	
3. Door de juiste aanpak van de school kunnen pestproblemen veel verminderen.	
4. Contact tussen leerlingen uit verschillende onderwijsvormen (onderwijsvorm = aso, bso, dbso, kso, tso) moet meer aangemoedigd worden.	
5. Een goed contact tussen leerlingen en leerkrachten kan pas als ze elkaar ook buiten de school zien.	

6. Leerkrachten bij de voornaam aanspreken helpt om een beter contact met hen te hebben.	
7. Een goed contact tussen leerlingen en leerkrachten is pas mogelijk als leerkrachten minder streng zijn.	
8. Scholen moeten regelmatig activiteiten organiseren waar leerlingen en leerkrachten elkaar beter leren kennen.	
9. Leerkrachten moeten goed op de hoogte zijn van de leefwereld van jongeren.	
10. Leerkrachten verdienen altijd respect.	
11. Leerkrachten verdienen respect als ze leerlingen respecteren.	
12. Het is goed dat leerkrachten af en toe iets persoonlijks vertellen tijdens de les.	
13. Leerkrachten moeten in de eerste plaats lesgeven.	
14. Leerkrachten moeten in de eerste plaats gezag hebben.	
15. Leerkrachten moeten mij ook opvoeden.	
16. Er moet meer moeite gedaan worden om een goed contact met stagiairs en interim-leerkrachten te hebben.	
17. Een goede directeur heeft in de eerste plaats gezag.	
18. De deur naar het bureau van de directeur zou altijd moeten openstaan.	
19. Leerlingenbegeleiders moeten minder streng zijn dan leerkrachten, anders is er geen goede begeleiding mogelijk.	
20. Leerlingen moeten meer respect tonen voor de poetsvrouwen, klusjesmannen en keukenpersoneel op school.	
21. Leerlingen moeten meer respect tonen voor de medewerkers van het leerlingensecretariaat.	
22. Het is een goed idee dat de poetsvrouwen, klusjesmannen, keukenpersoneel en mensen van het secretariaat zich ook even voorstellen aan de leerlingen in het begin van het schooljaar.	
23. Ik vind een teambuildingsdag met iedereen op school (leerlingen, directie, leerkrachten, begeleiders, schoonmaakpersoneel, keukenpersoneel, medewerkers op het secretariaat ...) een goed idee.	

Heb je zelf nog een idee om aan betere relaties op school te werken? Noteer het hier!

.....

.....

BIJLAGE 3: SCHOLEN VAN RESPONDENTEN

SCHOOL	ONDERWIJSKOEPEL
Anton Bergmann Lier	GO!
Atheneum Lokeren	GO!
B.S.G.O. Atheneum Dendermonde	GO!
Barnum Roeselare	VSKO
Biotechnicum Bocholt	VSKO
Burgerschool Handelonderwijs Roeselare	VSKO
BuSo De Hagewinde Lokeren	VSKO
BuSo Emiliani Lokeren	VSKO
Campus Hof Van Riemen Heist-op- den-Berg	GO!
Campus Sint-Hendrik Deinze	VSKO
Capucienen Ieper	VSKO
College 2 Maaseik	VSKO
College OLV Ten Doorn Eeklo	VSKO
Damiaan Instituut Aarschot	VSKO
De Pleinschool Kortrijk	VSKO
Diocesane Middenschool Diest	VSKO
Don Bosco College Zwijnaarde	VSKO
Don Bosco Groenveld Heverlee	VSKO
Don Bosco Groot-Bijgaarden	VSKO
Don Bosco Helchteren	VSKO
Don Bosco Hoboken	VSKO
DvM Aalst	VSKO
Edugo Glorieux Oostakker	VSKO
Egmont En Hoorn Gavere	GO!
Emmaüs Instituut Aalter	VSKO
Ensorinstituut Oostende	GO!
Francesco Paviljoen Herentals	VSKO
Freinetatheneum De Wingerd Gent	OKO
Gemeentelijke Technische Tuinbouwschool Merchtem	OVSG
Groendaalcollege Merksem	VSKO

H. Instituut voor Verpleegkunde Sint-Elisabeth Turnhout	VSKO
H. Pius X-Instituut Antwerpen	VSKO
Heilig Drievuldigheidscollege Leuven	VSKO
Heilig Graf Instituut Bilzen	VSKO
Heilig Hart instituut Heverlee	VSKO
Heilig Hartcollege Halle	VSKO
Heilige-Maagdcollege Dendermonde	VSKO
IKSO Denderleeuw	VSKO
Immaculata Instituut De Panne	VSKO
Instituut Anneessens Funck Brussel	OVSG
Instituut Mariaburcht Stevoort	VSKO
Jan Van Ruusbroeckcollege Laken	VSKO
K.A Brasschaat	GO!
K.A Van het GO Prins van Oranje Diest	GO!
K.A Zottegem	GO!
KA Asse	GO!
KA Berchem	GO!
KA Halle	GO!
KA III Assebroek	GO!
KA Koekelberg	GO!
KA Mortsel	GO!
KA Schaarbeek-Evere	GO!
KA Sint-Truiden	GO!
KA Tienen	GO!
KA2 Leuven	GO!
KCST Sint-Truiden	VSKO
KTA Heist-op-den-Berg	GO!
KTA Ieper	GO!
KTA Jette	GO!
KTA Lier	GO!
Lyceum Linkeroever	OVSG
M.S.G.O Ledebaan-Welvaart Aalst	GO!
M.S.G.O Tienen	GO!
Middelbare Steinerschool Vlaanderen	OKO

Middenschool D'Hek Landen	GO!
Moretus Ekeren	VSKO
MSK Keerbergen	GO!
OLV Immaculate Tienen	VSKO
OLV Vlaanderen Kortrijk	VSKO
Paridaens Leuven	VSKO
PIVA Antwerpen	POV
Provinciale Secundaire School Diepenbeek	POV
Rozenberg SO MOL	VSKO
S.S.B.O.G.O Zonnegroen Zoutleeuw	GO!
Scheppersinstituut Mechelen	VSKO
Sint Aloysius Zepperen	VSKO
Sint Anna Linkeroever	VSKO
Sint Antonius Liedekerke	VSKO
Sint Bavo Gent	VSKO
Sint Carolus Sint-Tuiden	VSKO
Sint Eligius Antwerpen	VSKO
Sint Franciscus Evergem	VSKO
Sint Gemuris Lier	VSKO
Sint Gertrudiscollege Wetteren	VSKO
Sint Godelieve Antwerpen	VSKO
Sint Jan-Berchmanscollege Gent	VSKO
Sint Janscollege Sint-Amandsberg	VSKO
Sint Jozef Instituut Betekom	VSKO
Sint- Jozefcollege Aalst	VSKO
Sint Lodewijk Antwerpen	VSKO
Sint Lutgardisschool Mol	VSKO
Sint Maria Instituut Antwerpen	VSKO
Sint Paulusinstituut Gent	VSKO
Sint Pieterscollege Jette	VSKO
Sint Theresia-instituut Kortrijk	VSKO
Sint Ursula Onze-Lieve-Vrouw-Waver	VSKO
Sint-Albertuscollege Haasrode	VSKO
Sint-Andreas Oostende	VSKO

Sint-Hendriks- en Zusters Maricoleninstituut Deinze	VSKO
Sint-Jan-Berchmanscollege Diest	VSKO
Sint-Jorisschool Menen	VSKO
Sint-Jozefcollege Izegem	VSKO
Sint-Jozefinstituut Izegem	VSKO
Sint-Lambertus Heist-op-den-Berg	VSKO
Sint-Lievenscollege Antwerpen	VSKO
Sint-Lodewijkcollege Wetteren	VSKO
Sint-Martinusscholen ASO Asse	VSKO
Sint-Niklaas Instituut Zwevegem	VSKO
Sint-Norbertus Instituut Duffel	VSKO
Sint-Pietersinstituut Jette	VSKO
Sint-Theresiacollege Kapelle-op-den-Bos	VSKO
Sint-Ursula Instituut Onze-Lieve-Vrouw-Waver	VSKO
Steiner Hiberniaschool Antwerpen	VSKO
Stella Maris Merksem	VSKO
Stella Matutina Wuustwezel	VSKO
t Schoolhuis Opwijk	VSKO
Technicum Sint-Truiden	VSKO
Technisch Instituut der Heilige Harten Ninove	VSKO
Technisch Instituut Heilige familie Ieper	VSKO
Technisch Instituut Sint-Carolus Sint-Truiden	VSKO
Technisch Instituut Sint-Paulus Mol	VSKO
Ursulinen Mechelen	VSKO
V.T.I. Mariëndaal Diest	VSKO
V.T.I. Sint-Laurentius Lokeren	VSKO
Viio 1 Borgloon	VSKO
Virgo Fidelis Vilvoorde	VSKO
Viso Mariakerke	VSKO
Vrije Handelsschool Sint-Joris Gent	VSKO
VTI Kortrijk	VSKO
VTI Lier	VSKO
VTI Voorzienigheid Diest	VSKO
Xaveriuscollege Borgerhout	VSKO

